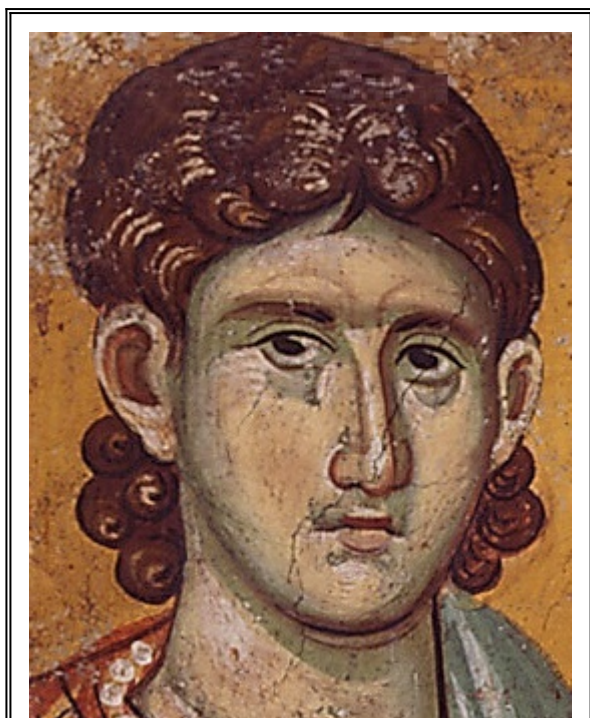

Вяра

30.06 по еретическия, †17 юни по православния календар - Св. мъченици Мануил, Савел и Исмаил

Страдание на светите мъченици Мануил, Савел и Исмаил

(† 362 г.)

*Свети мъченик Мануил.
Фрагмент от стара гръцка
стенопис. Селището Карея,
Света Гора-Атон*

Братята свети мъченици Мануил, Савел и Исмаил били родом от Персия. Техните родители били знатни хора, но вярата им не била една: бащата държал персийското неверие, а майката била благочестива християнка. Тя възпитавала децата си от най-ранна възраст в християнско благочестие и както в младенческите им години ги закърмила с майчиното си мляко, така ги отгледала в страх Божий. А блаженият

презвитер Евноик възродил светите братя в банята на светото кръщение и ги научил на словото Божие. Но въпреки че посветили телесните си сили на персийския цар Аламундар, духом те непрестанно работели на небесния Цар, нашия Господ Иисус Христос, като се стараели във всичко да Му угодят с добрите си дела. Веднъж те били пратени от царя при гръко-римския император Юлиан Отстъпник, за да сключат с него мир. Отначало той ги приел с почести, оказвал им милост и се отнасял дружески с тях. Но после, като разбрал, че са християни, се изпълнил с гняв и въпреки общите за всички народи обичаи и закони, предал братята на мъчения заради вярата им в Христа и ги умъртвил след тежки изтезания.

А мъченическият им подвиг бил такъв.

Веднъж беззаконният император решил да иде във Витиния, в местността, наричана Оргия Тригон, понеже там наближавал един от богомерзките езически празници. Той се качил на кораб от Цариград и когато пристигнал на мястото, веднага с цялото множество събрал се народ започнал да извършва скверното си тържество, покланяйки се на идолите и принасяйки на бесовете безброй жертви. Започнали непрестанни пирове с пеене и музика и в чест на пагубните езически богове били извършени много мерзки беззакония.

А Христовите раби Мануил, Савел и Измаил, които били тук заедно с императора, не пожелали и да видят това нечестиво празненство. Те се отдалечили от ликуващите и застанали встрани от тях, ридаели и плакали заради прелъстяването и заблуждението на тия хора и се молили на Господа - и за себе си, та да не се осквернят от общението с идолските жертви, и за всички заблудени, за да им даде Господ да познаят истината.

- Не оставяй, Господи - се молили те, - тия хора да пребивават във великата пагуба на злото и не допускай

разумното Свое създание да остане в това безумие, защото сега те са по-неразумни, отколкото камъните и дърветата, които почитат. Техните идоли, като твари безчувствени и неодушевени, поне не знаят какво се върши пред тях. А тези хора, почетени от Тебе с разумна душа и бидейки Твой образ и подобие, не виждат и не разбират какво правят и на кого отдават божествено почитание. Те ходят в тъмнина, заблуждават се и отиват към вечна гибел.

Докато светиите, застанали далеч, плакали и се молили така, царят гледал принасящите жертви и пируващите заедно с тях. Като не видял при себе си персийските пратеници, заповядал да бъдат намерени и доведени при него, за да се повеселят заедно с него. Тогава един от царските слуги ги видял да стоят настрани и ги повикал на царското тържество: той сметнал, че и те принадлежат към идолопоклонническото нечестие. Но Христовите раби единодушно отвърнали на царедвореца:

- Върви си: ние няма да се отвърнем от вярата, в която сме възпитани от младини, не ще оставим нашия Господ и няма да се поклоним на бесовете. Няма да станем причастни на тази явна заблуда: не сме толкова безумни и неразумни, че да презрем нашия Създател, Живия Бог, и да се поклоним на бездушното създание. Пък и не затова предприехме този дълъг път и дойдохме тук, за да се отречем от своята вяра, а за да сключим мир между персийската и вашата държава. И твоят цар, и единомислените с него добре знаят, че няма да ни отвърнат и убедят да преминем към тяхното нечестие, дори да ни предадат на огън и мъки и да ни лишат от живота.

Слугата предал тези думи на Юлиан, който веднага пламнал от гняв и ярост против братята. Но решил да не ги предава на мъчения веднага, за да не попречи на нечестивото си празненство, а отложил това до сутринта, като заповядал само да затворят Божиите раби в тъмница.

Отивайки в тъмницата, те възпявали Господа:

“Дойдете да запеем Господу и да възкликнем към (Бога), твърдинята на спасението ни, да застанем пред лицето Му със славословие, с песни да възкликнем към Него.”

И още:

“Кой Бог е тъй велик, както Бог (наш)? Ние сме Негови люде и създание на ръцете Му и винаги ще Го призоваваме.”

На другия ден Юлиан седнал в съдилището, заповядал да доведат персийските пратеници и им заговорил така:

- Вас, достойни мъже, вашият цар е пратил тук като свои верни хора и добре разположени към нас, та между двете царства да се възстанови дългоочакваният мир. Но този мир между нас може да бъде възстановен само с помощта на любов, съгласие и взаимна доброжелателност. Обаче какво съгласие можете да имате с нас и къде е вашата любов, щом не поискахте вчера да участвате в празненствата и да се насладите на веселието в чест на същите богове, които и вие, персите, почитате? Нали и персите като нас почитат слънцето, луната и звездите - най-светлата огнена сила, и другите наши богове. Защо тогава се отказахте да ги почитете заедно с нас и не пожелахте да участвате в нашето служение, поне за да скрепим и утвърдим условията за сключване на мира? Но ако презирате и унижавате боговете ни и ако не сте ни единомислени, значи не сте дошли да утвърдите мира, а да го нарушите и да възобновите войната и враждата.

На това светите мъже отговорили:

- Дошли сме при теб от нашия цар да сключим мир, та вашите воители да не престъпват пределите ни, а нашите - пределите на твоето царство, да не опустошаваме земята един другиму, търговците ни винаги да имат свободен достъп във

вашата държава, а вашите - в нашата земя, и едните, и другите спокойно да се завръщат вкъщи. И сме пратени при тебе да се уговорим за това, а не да разсъждаваме за боговете. Нека всеки почита оня бог, който иска, и така, както иска. Пък и между царствата никога не става война за вярата, но разприте, споровете и битките винаги са заради градовете, областите и техните граници и предели. А ти оставяш преговорите за мир, заради които сме пратени, и започваш друго, за което и не трябва да говорим. Ти говориш с нас не за благосъстоянието на империята си, не за мирното отношение към нашата държава, която граничи с твоята, а през цялото време разпитваш за боговете и приказваш за вярата. Ако пък ти е угодно, знай, че макар и да сме родени в Персия, по вяра сме християни, възпитани сме от майка си в благочестие и сме наставени в истинската вяра от нашия духовен баща - презвитера Евноик. И в нашата родина имаше мнозина, които искаха да ни отвърнат от нашия Господ Иисус Христос към идолопоклонство, но не успяха: с благодатта на нашия Владика останахме непоколебими и твърди в изповеданието си. И сега се надяваме на Господнята помощ, че и тук никой не ще ни отвърне от светата ни вяра и не ще ни убеди да преминем в служба на бесовете, която наистина е суетна и преизпълнена с прелест, заблуждение и лъжа.

Тогава мъчителят пламнал от гняв и им казал:

- Как вие, хора прости и невежи, непознаващи дори нашия език, се осмелявате така нагло и с безумни думи да хулите вярата, която изповядваме ние, хора образовани и обучени в съвършенство на цялата книжна мъдрост? И ние познаваме вашето учение. Знаете, че съм изучавал и вашите християнски книги, но като видях, че в тях има само лъжа и няма истина, веднага ги отхвърлих, та поради неяснотата на написаното в тях да не изпадна в някое заблуждение. И кой от хората, които вярват на вашите книги и постъпват според тях, се е показал

някага славен и съвършен и е извършил нещо доблестно?
Затова ви съветвам: оставете това детско и лъжливо мъдруване и повярвайте по-добре в онова, на което отдавна учат най-добрите философи. Ако пък не послушате моя добър съвет, против волята си ще послушате мъките, на които веднага ще ви подложат.

- Научили сме се от нашия Господ - отвърнали светците - да не се боим от ония, които убиват тялото, и да не мислим какво трябва да отговаряме на мъчителите, защото Самият Свети Дух ще ни укрепи в страданието и ще ни даде слово и дръзновение да отговорим. Ние пък ще те питаме какво безумие виждаш в нас ти, който се смяташ за най-мъдър сред хората? И кой е по-неразумен - този ли, който е познал истинския Бог и Създател на тварите и благочестно Го почита, или този, който, отвърнал се от Живия Бог, се покланя на бездушната твар, на камъни и дървета, или на друго подобно? Наистина, безумец е онзи, който вместо Живия Бог почита мъртва вещ, а разумен - служещият Нему. Защото, ето какво е първото дело на човешкия разум - да познае своя Творец, Подателя на всички дарове, да вярва в Него и усърдно да Му служи; а да не познава своя Творец и благодетел и да работи за врага си - душегубния бес, - това е крайно неразумие. И вашите древни философи, пребиваващи в това вредно заблуждение, само изглеждат мъдри, а пък са най-неразумни сред човеците според думите на светия апостол: "наричайки себе си мъдри, те обезумяха", и неразумното им сърце е помрачено. Ти си станал подобен на тях, ако не и по-лош, защото те пребивавали в своето безумие, като не са познавали и никога преди не са изповядвали истинската вяра. А ти, просветен със светото кръщение и възпитан в християнство, си се отрекъл от Христа Бога и сега всички истинно вярващи в Господа те наричат елин вместо християнин и вместо благочестив - нечестив и безбожник.

Силно разгневен от тия думи на мъчениците, Юлиан се изпълнил с безмерна ярост и заповядал веднага жестоко да ги измъчват. Най-напред им свалили дрехите, прострели ги на земята и без пощада ги били с бичове по гърба и корема, а после ги повесили на дърво за мъчения, като приковали с гвоздеи ръцете и краката им и с железни остриета стъргали телата им. Христовите мъченици доблестно понасяли тия тежки мъки и обръщайки очите си към небето, се молели на Господа:

- Владико! И Ти, който някога Си бил прикован от неверните иудеи и Си изкупил греховете на света със страданието и смъртта на кръста, погледни към нас, които висим сега ранени на дървото! Понеже е немошно нашето естество, прати ни помощта Си свише и ни дай облекчение в страданията, защото само с надежда на Тебе дръзнахме да поемем този мъченически подвиг. Ти Сам знаеш и виждаш, Господи, колко жестоки и ужасни са мъките, но от любов към Тебе, сладчайши Иисусе, те са приятни за нас!

Докато светците се молели, внезапно им се явил Господен ангел, но само светите мъченици го видели, а помрачените очи на нечестивите не били достойни за него.

Ангелът ги утешил и им дарувал такава радост в страданията, че те вече не чувствали болката от раните си и сякаш никога не били изпитвали всички тия мъки. После Юлиан заповядал да свалят от дървото светите мъченици и като че подигравайки се с тях, казал:

- Виждате ли колко ви щадя, като не ви предавам на по-големи мъки. Надявам се, че след това малко наказание ще станете единомислени с нас.

А светите мъченици добре разбрали измамата на неговите слова и с още по-голямо дръзновение му отговорили:

- Не мисли и не се надявай, враже Христов, че сме изменили на вярата в Господа. Продължавай да измъчваш телата ни: готови сме да претърпим всичко. Дали ще ни предадеш на рани, огън, меч, или нещо по-ужасно - всичко това ще смятаме по-скоро за радост, а не за мъка. Всичко с радост ще претърпим заради възлюбилния ни Иисус!

Тогава беззаконният Юлиан, като видял, че Мануил, най-старият от братята, говори повече и по-смело от другите, заповядал да го отведат настрана, а той подхванал лукава беседа с другите двама - Савел и Измаил:

- Макар да сте деца на едни родители, вие сте различни по нрав. Най-големият от вас не е достоен дори да се нарече ваш брат, понеже е упорит, зъл, безсрамен, много говори и спори и като остава непреклонен в безумието си, увлича и вас, и не ви дава да изберете по-доброто за себе си. Виждам, че вие сте с добър нрав, кротки и беззлобни, и изобщо - благоразумни. Послушайте сега добрия ми съвет, оставете брата си да загине в суетното си заблуждение и безумно съпротивление, а вие принесете жертва на нашите богове и тогава ще получите от тях велика милост, а от нас - богати дарове и почести.

Светиите пък, като не желаели и да чуят тия лъстиви слова, започнали високо да изобличават коварството на Юлиан и да хулят безумството му.

Тогава Юлиан, отново пламнал в гняв, заповядал да ги отведат на мястото за мъчения и да горят ребрата им със свещи. Мъчениците доблестно понасяли мъките, като непрестанно славели Господа и укорявали мъчителя. След това Юлиан отново заповядал да доведат Мануил и ту с ласки, ту със заплахи започнал да го уговаря да се поклони на идолите. Накрая, виждайки, че той е непоколебим в изповеданието на Христа, започнал да го мъчи заедно с братята му: заповядал да забият в главата на всекиго железен

гвоздей, а под ноктите на ръцете и краката - остри куки, а после, когато били вече покрити с рани, да им отсекаат главите и да изгорят телата им.

Когато отвели светите мъченици на мястото за посичане, наречено Константиново, преди да пролеят кръвта си, те за последен път принесли на Господа такава молитва:

- Боже праведен и безначален, привел всичко от небитие в битие, в последните дни заради нашето спасение понизил Себе Си, пребиваващ с човеците в образа на раб и претърпял кръстни мъки, за да ни освободиш от оковите на греха и да ни направиш сънаследници на Своего Царство, приеми в мир Твоите раби и ни причисли към лика на вечните Си угодници, защото за Твоего свято име доброволно приемаме посичане и оставяме този живот. И обърни към Себе Си, всемилосърдни Владико, този поробен от дявола народ, който ни заобикаля, прати му просветление и разум да познае истината, та като познае Тебе, Единия истински Бог, само на Теб да служи и от Теб да получи вечно спасение.

Докато светиите се молели, се чул глас свише:

- Дойдете да получите венеца на славата, понеже доблестно извършихте своя подвиг.

Светите мъченици били посечени на 17 ден от месец юни.

Но когато нечестивите слуги поискали да изпълнят и другата заповед на беззакония си цар - да изгорят телата на страдалците за Христа, земята по Божие повеление се разтресла и мястото, където лежали светиите, се разтворило дълбоко, земята приела телата им в образувалата се бездна и ги скрила, за да не ги докосват повече скверните ръце на мъчителите и силата на огъня да не ги превърне в пепел; а всички слуги побягнали от страх.

Много от присъстващите хора, като видели това чудо, повярвали в Христа, отхвърлили елинското заблуждение и се присъединили към християните.

След два дни, през които християните непрекъснато отправяли молитви към Господа, земята отново се разтворила и върнала телата на светиите, а навред се разнесло неизказано благоухание.

Преизпълнени от велика радост, верните с любов взели телата и ги погребали с почести на това дивно място. По-късно от гроба на светите мъченици изобилно започнало да се подава изцеление на всички болни.

А нечестивият богоотстъпник Юлиан скоро след това загинал със знаменателна и страшна смърт.

След смъртта на персийските пратеници, светите мъченици Мануил, Савел и Измаил, той тръгнал с войските си срещу Персия. Към това го прелъстили бесовете чрез своите магьосници лъжепророци, които му предсказали победа и покоряване на персите. Когато научил за убийството на своите пратеници, персийският цар се изпълнил с дълбока тъга и страшен гняв. Като разбрал, че законопрестъпникът Юлиан е тръгнал против него, той също събрал цялата си войска и на границата на своята държава се опълчил против гордия си враг. Двете войски се срещнали и започнала голяма битка. Но скоро персите надмогнали и победили римската войска, като съкрушили цялата сила на Юлиан.

Именно в тая битка богоотстъпникът Юлиан бил поразен от Божия гняв: нечестивият император бил сразен от невидима ръка и загинал в големи мъки, като станал посмешище за всички перси, срещу които тъй гордо се изправил в суетна надежда, за радост на бесовете, в които вярвал и на които така се надявал.

А християните, освободили се по тоя начин от жестоките гонения и мъчения, прославили своя Избавител, Христа Бога, Комуто и от нас да бъде чест и слава, с Отца и Светия Дух, сега и всякога и во веки веков. Амин.

Тропарь мучеников

глас 4

Мученицы Твои, Господи,/ во страданиях своих венцы прияша нетленные от Тебе, Бога нашего,/ имуще бо крепость Твою,/ мучителей низложиша,/ сокрушиша и демонов немощныя дерзости. / Тех молитвами// спаси души наша.

Кондак, глас 2:

Верою Христовою уязвлени всеблаженнии, и сего верно испивше чашу, персская служения и дерзость на землю низложисте, Троицы равночисленнии, молитвы творяще о всех нас.

(Запленени от Христовата вяра, всеблажени, вярно изпили чашата и потъпкали персийското идолослужение и дързост, равночислени на Троицата се молите за всички нас.)

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_LINK1_}}